

1
Вагнерова Тетралогија
Други део: Валкира.

Ибр. 3902/2

21⁵

7

2 Казано је недавно, са овога места, у чему је први део Тетралогије: Благо на дну Рајне. То беше увод пред драму, која заправо почиње са другим делом, под називом Валкира. Радећи текст, па затим партитуру за Валкиру, Вагнер је, у политичком прогонству у Швајцарској, много страдао од самоће и често писао писма пријатељима, нарочито Листу. У писмима је казивао своја узбуђења творца, ванредно живо изражавао шта га ~~је~~ ^{је} кидања и живота ста^{је}ла та Валкира, ~~дана који је~~ ^у писму Листу, из 1855-е, ~~В~~ Вагнер: "Валкира је најтрагичније од свих дела која сам досада сновао". Мало касније, опет Листу: "...садржином тешки други чин Валкире закључује две важне и поразне катастрофе;...^ако се то једном буде приказивало сасвим онако како ја ^{играли} ~~изазива~~ изазиваће у слушаоцима потресености какве се једаред доживљују...Такво што, ~~у~~ уосталом, и створено је једино за људе који могу нешто да понесу". Другом пријатељу, Ф. Прегеру, писао је Вагнер: "Прочиташ ли поново текст за Валкиру, осетићеш да је ту

део Тетралогije, то је нама подната Бринхилда, кћер Вотанова; једна, и то ~~прва~~ прва од девет валкира, које су све кћери Вотанове од разних матера, ~~али~~ али ниједна Бринхилди равна. Валкире су настајале у утробама својих мајки за доба бојовних похода Вотанових; оне и јесу богиње боја и рата. Једино је Бринхилду понела фина и мудра богиња Ерда; ^{она} која је ^{у својој врати} ~~вод~~ враћала Вотана од ^{по јанг судби} ~~грамжења~~ за благом и прстеном и прорицала од тога зло и пропаст богова. Бринхилда је дакле и по оцу и по мајци ^{добра врата} високих квалитета, ^{и добра} ~~бине~~ трагично. ~~Умаће~~ Умаће херојску смелост Вотана, и танану душу Ерде; херојски ће грешити и испаштати, али ^{вођети} ~~вођети~~ тешку судбину која води у идеале. Све су валкире девојке дивних стасова и коса; божанствене амазонке које само под облацима језде на плахим коњима ^{које} носе оружје, шлем и штит. Њихово је да по заповести Вотановој одлучују борбе, и да погину ^у ~~у~~ сјајне јунаке носе у Валхал, врсту ратничког неба, где пали јунаци даље живе као ^{рајски} ~~божанства~~ ^{и помагачи} ~~божанства~~ Вотанов ^у. Кроз цео други и трећи чин Валкире, сцену наткриљују густим и немирним облаци; ^{по вима} ~~по вима~~ пројахују валкире, појединачно или у чаробном јату; и често им преко седла лежи мртав херој, на путу свом за Валхал.

Као Вагнер, истаћи ћемо и ми ^{са најлесном} други чин Валкире. Шта је
 општа ситуација? Знамо да због ~~неке~~ ^{дота} преотимања ~~неке~~ Вотан стоји у не-
 пријатељству са пидземним Нибелунзима и са циновима. Знамо да ~~Вотан~~ Вотан
 због ^{разних} неопрезних уговора и обећања, ~~не може да се постане~~ ^{нама више услова у моти,}
~~мај дубори и тиранији моћ надмоћни од целог света, да је Вотан због~~
~~најпогоднијег, али је~~ ^{он} на трагичној падини испаштања и плаћања. Краће рече-
 но, знамо да не може више бити ^{он} Вотан, онај који ће кобно благо вратити на
 дно реке, и очистити свет од зла; него ^{тис} има да ~~је~~ ^{сврши} херој из рода човечан-
 ског, али ^у са семеном божане ^{ским у себи} херој потпуно слободан ^{сам из себе} нити зависан нити
 заштићаван од богова, херој самотворан дакле. ^{једнако} Вега чека Вотан ^у чека, и ~~не~~
^{како} рађа, ^{у својим} величином и ~~својим~~ ^{прајским} својим ^и је основ смисла, лепоте, и трагедије
^{у Вагнеру} драмске ^а почиње други чин кратком заповешћу Вотановом Брунхилди: да у дво-
 боју између Зигмунда и Хундинга штити Зигмунда, а ~~и да~~ мртвог Хундинга да
 не доноси у Валхал. Стојећи на вршку стене ^у готова за појакивање, Брунхилда
 одједаред чудно прекида оца: "Саветујем ти, оче, — сам се спремај — бој тежак
 да свладаш. — Ево ти жена, Африка — у колима је вуку јарци." — Да, Вотан је

[illegible]

крви, проведу једну ~~ноћ~~^{разлику} ноћ, и онда беже из дома Хундингова. Тај су-
срет, та ноћ, дивно певаће Зигмундове заљубљене душе пролећу, и зачеће^у у Зиг-
линди великог јунака Зигфрида, то чини први чин Валкире. А драма другог чи-
на расте даље. Увређени Хундинг, ће се борити са Зигмундом; ^у то је двобој
према којем је Вотан заузео став који знамо. У том стару има један даји
грех Вотанов, ^у племенити трагичан грех из љубави. Вотан зна да јунак не сме
бити штићен од богова; али ипак удеси да Зигмунд нађе у храстовину заборе^{ни}
победни Вотанов мач, и ^у ~~узме~~^{узме Зигмунд још} снагу да ^{мач} ~~и~~ истргне из ситабла.

[Све то, и све друго, зна и сазна ^{је} Вотанова жена Фрика,
заштитница брака и брачне верности; ~~и~~ [#] стиже, како знамо, у одлучан и кобан
час. У чувеном дијалогу између ње и Вотана имамо кроз лепе и смеле Вагнеров^е
стихове и мисли, борбу великог ^{мужевит} и малог ^{женски} принца, ^{Свадба се не додје} ~~и~~ трагично,
поразом великог принца у Вотану. ~~Но~~ ^у ће бити прва велика катастрофа ~~и~~
~~и~~ чин у. Фрика зна за браколомство над Хундингом, и за ^{независан} љубав између брата и
сестре. Она тражи да Вотан ^у као богињи заштитници брака, даде задовољство^у,
и да казни Зигмунда. ~~и~~ Вотан одговара: "Сматрам да није
Фрика као ^и ~~и~~ "свадба", којом се казни Вотан смрт, Хундиги

за велику уреду и код Вотана, још је Фрика
и она отишла Фрика је ипак ипак, ипак, ипак,
и она је ипак ипак. Фрика

(X) *савршени и савршени јунаци, који ће савршени*

Крик валкире^е објављује да ~~једна~~ Бринхилда ^{јези као олги.} али гле чуда преко седла јој
 лежи ~~једна жена.~~ ^(старе и прелепе) Коњ Бринхилдин ~~пада~~ пада; она жена устаје
 жива; а Бринхилда завапи: "Заштитите мене, — помогите овде у крајњој нужди".
 Шта се десило? Вотанова кћер прекршила је очеву заповест, и бранила Зигмун-
 да. Зигмунд је већ био на смоку да победним мачем обори Хундинга, али се ^{узг} ја-
 вио Вотан, подметнуо своје копље, пребио мач, ~~и тако је победио Хундинга.~~
 Сурбина полако ^{су} постиже Вотана, онако како смо из његових рођених уста чули да
 ће га суствизати, ~~и тако је некада љубав давао за себе и за~~ "Што волим
 морам напустити — убити оно што љубим — издати преварно оног ко веру ^{у мене за тај.}
 Бежећи са бојишта и од гњевног ^{ога} Бринхилда је ^(гула на Кош) ~~позвала~~ Зиглинду;
 јер у њеној утроби живи будући велики Велзунг, ~~и савршени јунак Зигфрид;~~ ^и
~~стопа за њом стигао је и онај црни облак, и у њему~~ ^и ~~пред свим валкира-~~
 ма он ~~опитује~~ ^{пресуде Конфронтације и абстракције} Бринхилду за ~~кршење завета~~ и изриче казну;
 прогања је из риде богова, ^и ~~кола~~ ^у ~~вала~~ ^и валкира, и испред својих очију; и још ће ~~је~~
 је уклети да на тој стени спава, док је не нађе и не прибуди човек, ^(овла) ~~и~~
 суров господар, ~~и~~ ^и она ^и ~~постати~~ ^и ~~обична~~ ^и жена, седети крај огњишта и
~~и~~ ^и ~~доћи~~ ^и ~~мак~~ ^и ~~да~~ ^и ~~прободе~~ ^и ~~Зигмунда;~~ ^и ~~савршно,~~ ^и ~~Вотан~~ ^и ~~сам~~ ^и ~~да~~ ^и ~~убије~~ ^и ~~мудила.~~

прести, на потсмех сви^и који је виде. Затим^{Вотан} растерује ужаснуте валкире и
 остаје сам са Брунхилдом. ~~Врце~~^{у чему} ~~раздира~~ бол, јер ~~ето~~^{он се раскидаје од}
~~најмилијаше~~. ~~Вотан је~~^и по дру-
 ги пут у великој сцени: он јаучући, понекад скоро ричући исповеда ~~се~~
~~у чему је несрећни удес богова; и признаје да~~^{загн}
~~воу са~~ ~~јом има:~~ "у рушевинама своја света — заврши^и своју тугу". —
~~Брунхилда~~^{мисли урла све;} моли оца^{само} да спречи ~~се~~ долазак до ње човеку ма какву, не-
 достојну, ~~и~~ нејунаку; моли да^{Вотан} око ње ~~пуга~~^{раскида} огањ, како би
 задатак проћи кроз ватру јамчио да ће га извршити само велики јунак. Вотан
 осећа у кнери^{са} свој понос и храброст; грли је ~~и~~ потресен; и опрашта се
~~од ње~~^{рече:} "Збогом, дивно дете, — мог срца поносе свети — збогом, збогом, збогом!" —
 Пољуби је у обе очи, пренесе тиму у^{доб} сан, положи по стени и понрије великим
 штитом валкире. Доз^{ва} онда бога Логеа, коме је^{што дојашто!} ~~о~~^{раније} одузето
 својство да се претвара у пламен; ~~враћа~~^{та} му ~~и~~ око успаване Брунхилде
~~зидови~~^{зидови} страшни зидови.

Сад ће почети музика која је Вагнера измощава^{ла}

Kasmare kado te u Gama Jhau. Zithewe y ofdecuoy mwaob
 chew. Mwa ee y zepom gey ofdecuoy poyu kaa mwaob,
 wa upawante qok y qyom neko gey ofdecuoy ne yue.
 Zithewe kado ce wryane byewe upery mwaob yboe y
 ofdecuoy

и које не ~~и~~ ~~на~~ ~~не~~ ~~могу~~ ~~бити~~. Чућете у оркестру како се поједини инструменти ~~у~~ ~~реду~~ као врео метални лив. Чућете стихијске игре. ~~Како~~ Као кад ветар гурне у кишу и распршти капљице, тако Вотанов челични високи бас распрштава ромићање ситних, финих гушица валкира. Обратно, као росица се сасипају уплашене молбе валкира у громовито уклињање разгњевљеног и несрећног бога. Не мора човек, ^{погледао је се,} Валкиру гледати, ни текс: јој знати: сву психологију својих јунака Вагнер ~~је остварио~~ ^{сада дола} остварује кроз орган за певање савршених певача. Разумеће ~~се~~ ^{зашто} је толико бринуо: да ли ће моћи ^{оствари} да испевају ~~све~~ све, мисли осећаје, психологију. Божанске сразмере је тражио Вагнер од гласова, и налазио их је, и налази их. Јер за све има међ људма јунак, само ако има онај ^{гласа,} ко божанске задатке ^{у ме да} поставља. Слушајте Бринхилду: то иде у мушке дубине ^и у највише сопранске висине. Или то, или ништа! Иначе нама Бринхилде, у којој, у жени, живи и сав велики Вотан. Па онда опет оркестар испуни ^{сав} ~~сав~~ простор до звезда. Вагнер извлачи музичке позадине као стене, ~~као~~ као зидине, да ^{од гласа} има ~~да~~ ^{се одјача и} ~~да~~ ^{Валкиранова поз} одјекује ~~Вотанова~~ Вотанова. Пред крај, кад ће у трагичном загрљају да се опросте отац и ^{матер,} ~~матер~~ обратите пажњу како улазе у

оркестар чела, тамни, дубоки јеци инструмената који имају све од човечјих
 груди. ^{даскала ја.} Дивна Бринхилда не ~~постоји~~ више, ^{Вотан,} као махнит, копљем обележава
 круг ватре, ^{попуку} крикне последњу своју боговску ~~поруку~~ "Ко се врха
 овога копља боји — никада ^{отак} ~~неће~~ ^{ов} ~~прићи~~ ^{неће}"; ^{онда} и сам ~~крај~~ ^{крош} ~~крош~~ ^{таман, и}
^{плаћан} ~~облаке.~~ ^{измислио је} Сравнили смо ~~Вагнера~~ Вагнера са вајањем и брујањем океана. После
Валкире, слободно нам је рече да је и он божанским кроком огањ пролазио
 док је то дело стварао. Ватрама је мислио и маштао, живом ватром у голим
 рукама писао. Све бунти, ^{орисао} и пред ту музику ~~могу~~ ^{могу} само ~~напојити~~ ^{они који су} ~~је~~ ^{напојити} како
 рече Вагнер, "у стању да нешто понесу."

Исидора Салунџић

О оном што има да готје: